

LIRICS CATALANS

CLEMENTINA
ARDERIU

PER

MAURICI SERRAHIMA

4 ptes.

Volum 9

OREIG

DE LA ROSA DELS VENTS

*Lírics catalans
a publicar
durant l'any 1938*

LIRICS CATALANS

RAMON LLULL

JORDI DE SANT JORDI

AUZIÀS MARCH

VERDAGUER

MARAGALL

GUIMERA

ALCOVER

COSTA I LLOVERA

SALVAT-PAPASSEIT

LÓPEZ-PICÓ

CARLES RIBA

JOSEP CARNER

CLEMENTINA ARDERIU

MARIÀ MANENT

VENTURA GASSOL

JOSEP M.^a DE SAGARRA

JOSEP LLEONART

A. ESCLASANS

S. SÀNCHEZ-JUAN

ROSSELLÓ-PÓRCEL

JOAN VINYOLI

J. M.ª BOIX SELVA

JOAN OLIVER

JOAN TEIXIDOR

SALVADOR ESPRIU

I JOSEP JANÉS I OLIVÉ

OREIG

DE LA ROSA DELS VENTS

*Lírics catalans
a publicar
durant l'any 1938*

LIRICS CATALANS

RAMON LLULL
JORDI DE SANT JORDI
AUZIÀS MARCH
VERDAGUER
MARAGALL
GUIMERA
ALCOVER
COSTA I LLOVERA
SALVAT-PAPASSEIT
LÓPEZ-PICÓ
CARLES RIBA
JOSEP CARNER
CLEMENTINA ARDERIU
MARIÀ MANENT
VENTURA GASSOL
JOSEP M.^a DE SAGARRA
JOSEP LLEONART
A. ESCLASANS
S. SÀNCHEZ-JUAN
ROSSELLÓ-PÓRCEL
JOAN VINYOLI
J. M.ª BOIX SELVA
JOAN OLIVER
JOAN TEIXIDOR
SALVADOR ESPRIU
I JOSEP JANÉS I OLIVÉ

A B C D E F G
H I J K L M N
O P Q R S T U
V W X Y Z

TECA DE CATALUNYA

DIRECTOR: JOSEP JANÉS i OLIVÉ

VOLUM 9

LIRICS CATALANS

CLEMENTINA ARDERIU

PER

MAURICI SERRAHIMA

BARCELONA 1938

IMPRÈS A CATALUNYA :

TIP. LLUÍS GUIA — VILLARROEL, 6. BARCELONA

Retrat de Francesc Domingo

CLEMENTINA ARDERIU

—Si un escriptor és indefinible, és Clementina Arderiu— digué ja fa temps, en un bell comentari, Josep M. Capdevila. I aquests mots ens han de fer sentir tota la dificultat de voler definir-lo, i han de servir sobre tot d'avís per a no refiar-se d'una primera impressió superficial.

Poesia femenina... Però això és un tòpic. Què vol dir poesia femenina? La resposta no és fàcil. Potser perquè hem pensat massa en les diferències i massa poc en les semblances entre una sensibilitat poètica masculina i una de femenina. I que les diferències no son en coses misterioses i torbadores, sinó en coses molt aparents i visibles, molt innocents, molt clares. Coses evidents, òbvies. I per això mateix, molt difícils de definir, però que

tot i que no les sabem definir, les veiem a primer cop d'ull.

La poesia de Clementina Arderiu és femenina d'aquesta manera. Ens apareix femenina, no perquè tingui una característica fixa de les que convencionalment anomenem femenines— per exemple, la sensibilitat i la tendresa exarcerbades... que després ens fa trobar femenins certs poetes romàntics de sexe masculí—, sinó perquè l'aplec de totes les seves característiques resulta femení. La feminitat és una virtut que neix d'un equilibri—com totes les virtuts—, i no d'un equilibri de forces que es destrueixen, sinó de forces que es completen. Aquesta feminitat, que treu la seva força, no d'ésser diferent d'una cosa contrària, sinó d'ésser semblant a ella mateixa, és la que apareix ací.

I la manera tan clara com aquest equilibri s'hi manifesta és el que la fa difícil de definir. Perquè la poesia de Clementina Arderiu no cerca mai d'ésser femenina: és allò que és, i així es presenta. La simplicitat en l'expressió hi ha estat remarcada per tots els crí-

tics. Alhora, i potser com a raó d'ésser d'aquesta simplicitat, dos crítics dels que l'han compresa més pregonament —Capdevila i Folguera— assenyalen una característica ben pròpia : la contenció.

No està tot dit. Hi ha en art una contenció que és un mur a la passió, un obstacle que atura tot de coses que voldrien esclatar, aparèixer, i que no tenen altre aturador que ell que ve de l'expressió artística. L'artista, serenament, les manté al seu lloc, no permet que li torcin l'estil, i llavors elles, contingudes, donen a l'estil una turgència, una tinvantor meravellosa. Així han nascut obres mestres. Però, ¿és aquesta la contenció que els crítics troben en la poesia de Clementina Arderiu? Jo diria que no. Perquè l'especial simplicitat, la naturalitat d'aquesta poesia allunya la idea de la tinvantor. El seu estil no és un mur que resisteix, no és la victòria en una lluita ; ni tampoc no és ben bé la insinuació que deixa entreveure un món de sobreentesos ; ni quan dóna al llenguatge figurat una força d'expressió rara en la poesia ca-

talana, no perd una línia de simplicitat, com l'expressió directa.

Jo diria que la contenció és en la ment ja abans no esdevé creadora. Potser ho apunten aquells crítics que dèiem, però convé preciscar-ho. Les coses que el poeta vol expressar han assolit ja i duen en elles un admirable equilibri. Si hi ha hagut lluita, ha estat abans; quan han enamorat el poeta, quan el poeta hi ha vist la poesia, ja eren equilibrades. A l'hora de l'expressió, el poeta no té més lluita que el dir-les amb senzillesa, amb claredat. I si no sempre surten ben clares també ve de li dificultat de les coses a dir, no pas de la manera de dir-les.

Perquè, repetim-ho, que potser això és el més important,— aquestes coses a dir apareixen amb un cert valor propi, una mena d'equilibri intens, com si ja fossin poetitzades dins la ment i això fos el que decidís el poeta a donar-hi forma; heus ací on hauria obrat la contenció, la tria. No hi veiem la lluita directa de la passió amb l'estil, amb la forma que l'emmotlla, la limita,— la con-

té—, i i la fa bella, sinó que hi veiem una cosa que quan és expressada en paraules ja havia estat bellament modelada—la ment del poeta ja havia fet gairebé tot el treball, i a l' hora d'expressar-se no li cal sinó cercar unes paraules senzilles, precises, que puguin fer aparent aquella cosa, aquella visió, sense trencar l'encís que ja du.

Potser per això trobem els poemes de Clementina Arderiu tan personals i no sabem de finir-los,—i alhora veiem que adopten formes ben diferents i veiem que hi poden aparèixer, no influències concretes, però si una influència general i vaga de l'ambient poètic de cada període, sense que per això s'assemblin a ningú. Així l'hem vista inclinar-se a una poesia més cerebral, i darrerament tornar a una simplicitat ara més plena, que és exactament la que feien preveure els seus poemes primers.

És que la forma,— i no precisament la forma mètrica, sinó sobretot l'estil—, és personalíssim. Folguera ja deia que tenia «un dring familiar, cordial», i que «els mots s'hi enlla-

tot i que no les sabem definir, les volem assimilar. Però alhora hi veia també el matís, tan just, tan jì, i tan encaixat a la nostra orella. I ell sembla que volia dir que l'originalitat de Clementina Arderiu no ve d'una traça en saber usar aquesta forma. La forma apareix: la causa és més endintre.

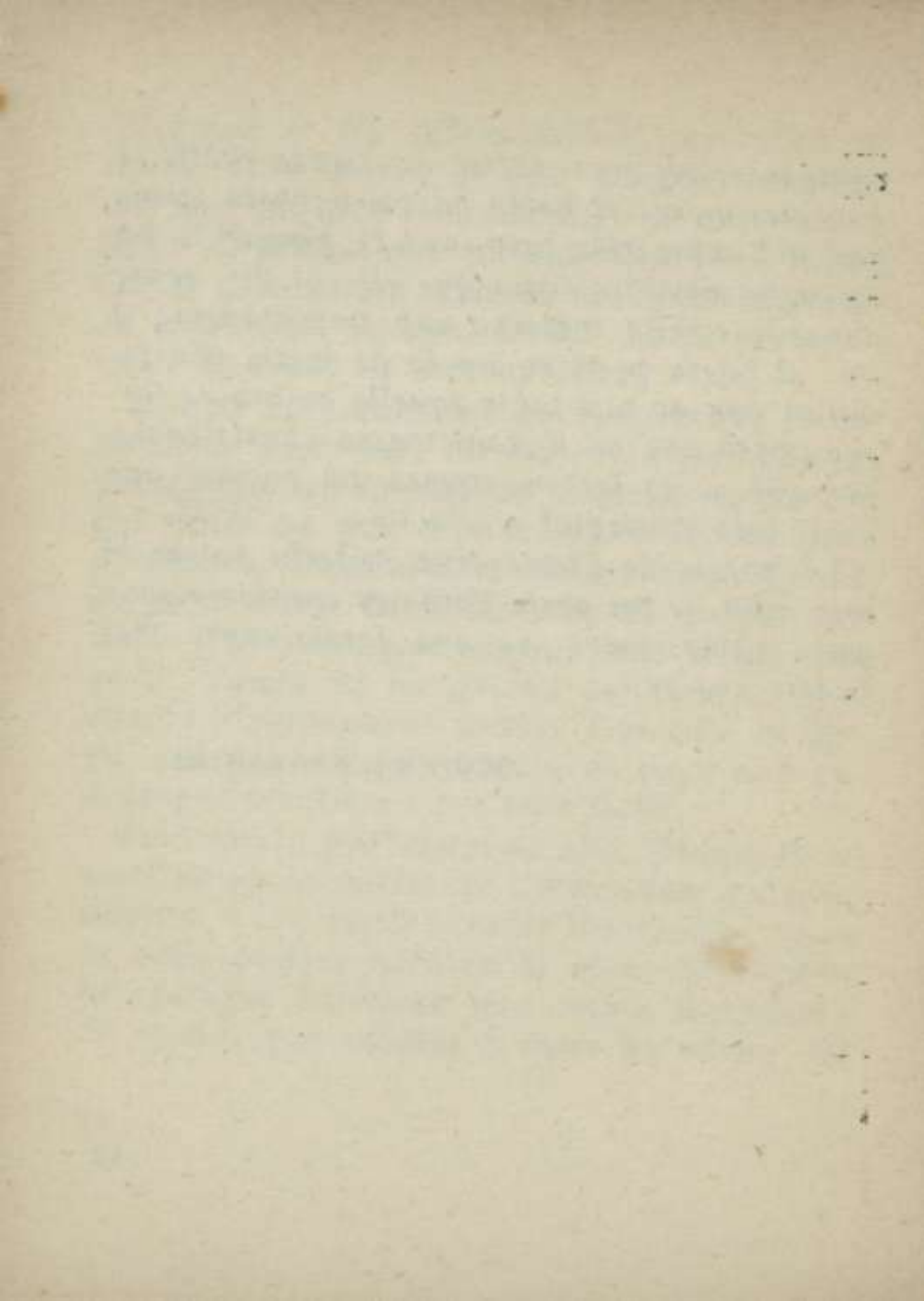
Perquè la naturalitat en l'expressió, en el sentit de posar més interès en la cosa que es vol dir que en la manera material de dir-la, pot venir de moltes maneres. N'hi ha qui diuen que abandonen la bellesa de la forma en nom d'una llibertat—com és vulgar, això!—; d'altres que adopten una forma solgada. També hi ha qui va per altre camí i adopta rigorosament formes i metres en boga, que pel mateix que són en boga han esdevingut familiars i per tant fàcils.

Però també pot ésser,—i així, podria ésser molt bé en la poesia de Clementina Arderiu, interna, i tan veritablement lírica,—que quan la visió poètica neix en la ment de l'autor, hi aparegui barrejada una ombra inesperada de forma, que vindria a ésser un rastre del

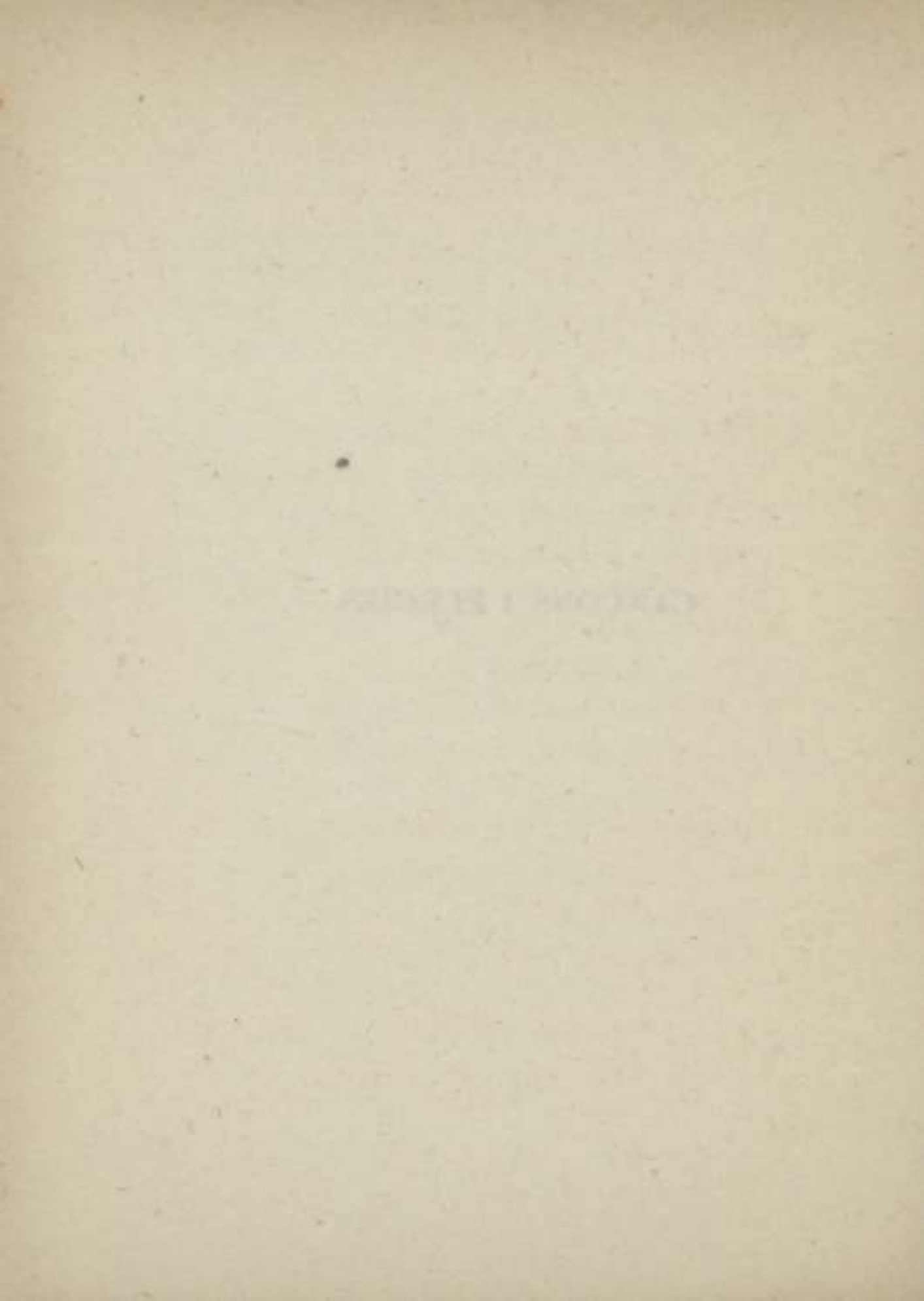
cant interior, una mena de llevat poètic. I que aleshores el poeta adopti aquesta forma per a l'expressió, però només perquè li ha aparegut amb les coses que ell vol dir, sense donar-li a ella mateixa cap importància; i que el poeta parli en un to de mitja veu familiar que no faci fugir aquella ombra de forma, però que no li doni massa consistència, perquè no es faci mestressa del poema, que no li està consagrat a ella.

La poesia de Clementina Arderiu potser té una mica de tot això. Però les consideracions gaire complicades no ens faran veure mai l'encís que té.

MAURICI SERRAHIMA

CANÇONS I ELEGIES

ESPERIT, PER NO DORMIR...

Esperit, quan tu vetllaves
era ric nostre casal;
era ple de sol i d'aire
i amb les guardes al portal.

I ara elles són inútils,
que les té preses la son;
i cap hoste no s'acosta,
que tenen llevat el pont.

Esperit, ¿en quina cambra
tan pregon a t'ets colgat,
que t'és llevada la joia
i les ganes de combat?

Part de fora, on galejaves,
el món és lluent i blau:

esbatana les finestres
damunt de ta buida pau!

Que la llum entri senyora,
cada raig — so de clarí.

Esperit, per no dormir...

Esperit, ¿on són tes armes
si l'enemic fos aquí?

BEATITUD

La via inconeguda que mena al lleu finir,
sense ombra de paüra segueixo pas a pas;
mon seny de tot s'admira i guaita ací i allí:
talment l'infant indòcil que duu la mare al braç.

¿Què hi fa que, al lluny, tenebres amaguin mon destí
si entorn la pau em crida rient amb clara faç,
i fins la molsa humida de vora del camí
més flonja es fa si en ella reposo mon cos las?

Seguda dalt d'un marge, contemplo els vianants,
i presa per les gràcies a flor de llavi errants
tothom que em parla jo amo, d'amor que als ulls floreix;

i me'n sento pagada, perquè si algun em fuig,
més bella amor retrobo amant, sens por d'enuig,
l'Eterna Meravella que el curs del sol regeix.

SI FOS NOMÉS L'INÚTIL...

Si fos només l'inútil
bufec de la ventada,
o la cridaire pluja
del pàl·lid núvol nada,
que em flagel·lés el rostre
o em castigues el pit,
jo ferma sostindria,
i fins riuria d'elles:
enllà el sol vessa d'or,
la nit alegre el cor
amb un tresor d'estrelles.
Però si un goig s'obstina
i no vol ser proscrit
del bell indret on nia,
¿qui amb ànima prou forta
el posarà a la porta?

Potser això seria
el que el bon seny comporta;
mes, ¿com salvar llavors
de dubtes i neguit
el pobre cor que plora,
sense lliurar-lo alhora
a un enemic oblit?

ARA SÓC EN EL LLINDAR...

Ara sóc en el llindar
que cap dol no em colpiria.
— Ai Amor, i si demà
jo et perdia! —

Ara un dolç encantament
em fa clara tota cosa.
— Part de dins sona un lament,
porta closa. —

Ara el cor gusta el seu pa
i l'amor hi és meravella.
— Massa d'hora llanguirà
la parpella! —

CANÇÓ

DE LA CONFORMITAT DE CADA MOMENT

Tendra llum del dematí,
blanca i daurada:
jo et pogués servir en mi
a migdiada!

Sol ardent en plenitud
de l'hora calda:
qui et tingué al vespre eixut
dintre la falda!

Cel diàfan i estrellat
de nit primera;
ai la fosca soledat
que ve darrera!

Dolça pau de l'alta nit,
profunda i pia :
tu finant, serà el brogit
de tot un dia.

Dolç Amat — oh, no et dolgués! —
adesiara
l'hora trista ha fet després
l'hora més clara.

I és la joia del moment,
que ens aconhorta,
com la lleu sentor que el vent
duu i se n'emporta.

EL NOM

Clementina em dic
Clementina em deia.
Altres temps jo fui
un xic temorega:
el nom m'era llarg
igual que una queixa,
i em punyia el cor
quan les amiguetes,
per fer-me enutjar,
molts cops me'l retreien:
"Quin nom més bonic!"
— deia alguna d'elles, —
"però no t'escau:
és nom de princesa."
"Ai, quin nom estrany!"
— moltes altres feien; —
i jo al fons de tot

sentia l'enveja
dels seus noms tan clars
de Maria o Pepa.

Clementina em dic
Clementina em deia.

Però un any se'n fuig
i un altre any governa.

Aquell nom que abans
féu ma timidesa

i tornà després

una dolça fressa

sobre el llavi nu

— jo mateixa el deia, —

ara m'és honor

i m'és meravella.

Cap nom és tan bell

damunt de la terra

com el que l'amat

em canta a l'orella,

i entra en els recers

de l'ànima meva
i em puja al cervell
i em clou les parpelles.

Del cel de l'amor
tombava una estrella...
Ara el nom em lluu
damunt de la testa.

Clementina em dic
Clementina em deia.

D'UN MATEIX TANY

Perquè sou inconegudes
de tothom, sinó de mi,
tan tímides que us esglaia
fins el nom d'Amor veí;

perquè haveu sola carícia
d'una túnica de lli,
oh vosaltres que naixíeu
coronades d'un robí;

perquè sou seus i dolces
— juny us feia emmadurir —
i resteu dalt de la branca
sens que us vinguin a collir;

perquè ahir jo us veia tristes
i al devora del llanguir,

i perquè ara sou enceses
com les roses i el bon vi
— cantaré la vostra glòria.
la d'avui i la d'ahir

I SI LA MORT SOTJAVA.,. ?

¿I si la mort sotjava
allà a mitjan camí?
— Deixa la mort que sotgi:
tal és la teva fi,
i tot serà endebades:
no t'ha de compadir.

No la defugis massa,
que ella bé et cercarà.
Fes-te'n millor l'amiga;
llesca-li del teu pa.
Pensa sovint en ella
i així no et sobtarà.

— Amiga la voldria
ja que se m'ha d'endur;

però si un dia em deia
— quin so de veu més dur! : —
"Deixa'm la vida lliure,
que avui no vinc per tu,"

¿com podré jo servir-la?
Lladre de camí ral
que no ens abat la vida
perquè de res li val,
i ens pren les vestidures
i l'or per nostre mal!

Talment així jo un pacte
pogués amb ella fer :
oh Mort, pren-me'l quan vulguis
i quan et vingui bé,
si, amb ell, per roberia,
em prens a mi també.

part of the same

— part of the same

"The same is the same"

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

— part of the same

L'ALTA LLIBERTAT

LIBRARY

PASSA VENT

Passa, vent, cosa sinistra,
qui et pogués mai deturar!
Tota la casa em fa trista
el teu malastruc xiular.

M'enfolleixes les colomes
allà dalt del colomar;
de l'arbre arrenques les pomes
molt abans de madurar;

i colltorces la florida
novella del roserar;
i esfulles la margarida
— si vindrà, si no vindrà. —

A l'hort el planter m'aplanes
i em malmets el fonollar;

del llibre em gires les planes
com si em volguessis reptar!

I els papers treus de la taula
i me'ls llances a volar.

Si el jardí tingués un saule,
com el faries plorar!

Ni finestra ni portella
res no hi val, tot és en va:
sempre et resta una clivella
per poder-te enforinyar.

Jo a ciutat no et coneixia,
i ara m'ets tot casolà!
Véns a casa cada dia
i entres sense tustar.

CANÇÓ

Mai no sé el que jo faria,
mai no sé el que jo faré;
doneu-me'n, Senyor, la guia,
digueu-me què podrà ser.

La ment arreu és enduta
com jaquida al grat del vent;
ací la plana és eixuta,
allà és el sol massa ardent.

Senyor, aquest errar és debades,
que no en trec sinó fatic:
per tantes vies marrades
doneu-me la mà d'amic.

I si aquesta que tinc ara,
tampoc no l'he de seguir,
feu-me la senyal ben clara
i cerqueu-me altre camí.

CANÇÓ DE LA JOIA

La dolça fortuna mia
que alegres mon casal nu!
Si mai el dolor venia,
oh Joia, fortuna mia,
obre-li la porta tu.

Però quan fugis ma estada
cenyeix-me abans de record,
i deixa lliure l'entrada
a tota mala ventada
i a tot auguri de mort.

Que en tant ma fortuna dura
—¿ets a prop, dolor, o ets lluny?—
jo em vull llançar sense cura
dins l'abís de ma ventura,
on res no em torba ni em puny.

Oh dolça fortuna mia,
jo ja no temo a ningú!
Si mai el dolor venia,
oh Joia, fortuna mia,
obre-li la porta tu.

CANÇÓ DE LA BELLA CONFIANÇA

A l'amat he donades
totes les claus;
jo tinc totes les seves,
i fem les paus.

Però resta una cambra
al fons del fons
on entrar no podríem
ni breus segons.

Tantes forces ocultes,
tants pensaments
allà dins són escàpols
a tots moments!

Bé seria debades
sotjar-hi un poc :

l'aldarull colpiria
més que no un roc.

Contentem-nos d'una ombra
o d'un ressò.
Que ell es dugui els seus comptes
com me'ls duc jo.

CANÇÓ DEL PRESSENTIMENT

Si pressento la mudança
entremig del meu costum,
és que alguna cosa hi dansa.
¿Serà boira, serà llum?

Ara sóc com el qui es llença
dins la nau al mar pregon:
prou la ruta és dins sa pensa,
però la fi, qui sap on.

Esperança no em fa nosa,
m'ha dut sempre a bon camí,
i en parlar-me ella una cosa
me l'havia de complir.

Per això en tinc alegria
sens que en sàpiga res cert:
missatger que ella m'envia
son missatge ja ha complert.

IMPRECACIÓ

De cantar-te jo he provat,
mar avara, mar impia;
jo la rima he percaçat
per lloar-te, i no podia.

Jo volia dir un gran plany
i una veritat oberta:
però tu, que ets tota engany,
feies ma paraula incerta.

Ara, irada, sols diré
tot el mal que en tu s'ajaça:
tots els vels t'esquinçaré,
vels inútils de bagassa.

Un moment, per ton encís
jo t'hauria dat ma vida:

—“Lluny la gorga, cristall llis :
vull la mar ben enfurida !” —

deia, i era vora teu
esperant tes ones braves.
Tu, però, ni vora el freu
mai la joia no me'n daves.

Sols tenies el bleixar
i el trencadís a la costa,
i el teu remoreig tan bla,
sempre igual, com fet a posta.

Però com l'infant al bres,
amb l'astúcia tu em prenies ;
jo he pensat en tu només
dies, dies i més dies.

Comparar-te jo he gosat
a les coses més amades :
la sina m'has recordat
maternal, que amb engronxades

m'adormia pacient
una, dues i mil voltes,
Ton besar suau i ardent
ha junyit, que anaven soltes,

les besades que he gustat
— sobre el cos que vol delícia —
sent l'amat al meu costat.
Gust de bes i de carícia

que tu em dónes com ningú!
I aquell oblit de les coses,
com si tot el món fos tu
i els companys sols fossin noses.

Tota teva m'he sentit,
ton poder d'encís guanyava.
Oh la mort, el dolç oblit,
dins tes aigües com sotjava!

Però el clar costum humil
m'allunyava de tes vores;

ara veig com fores vil
i metzineres tes hores.

I l'horror del negre fons
veig, i el pecat que ens aferra...
No vull més temptacions
que les que em doni la terra.

Mar que esborres tos camins,
vull sentir-me les petjades
que ressonin terra endins,
on no arribin marinades.

Perquè sento que un no rê
que em vingués de tu per l'aire,
trencaria aquest voler
que és fort, però no ho és gaire.

POETA, SOVINTEJO...

Poeta, sovintejo els teus recers
per si quelcom de tu se m'encomana,
i els mots, abans que el llibre jo tanqués,
ja em dansen a l'entorn una sardana.
I resto esbalaïda dreta al mig
amb el cap cot i la mirada lenta...
Música dolça i ondulant trepig
que passa i torna mentre el cor esmenta!

ELS ULLS

Amo els ulls de tot vivent
per damunt de tota cosa:
no hi ha nosa
prou llisquent
que m'allunyi dels ulls de la gent.

Si el maligne em vol temptar,
jo sé prou com ho faria:
sentiria
que un mirar
ja em té tota i em pren i se'n va.

No hi valdria cap consol,
penitència, vels ni cendra;
sinó prendre
nou consol
d'altres ulls que em copsessin al vol.

Que no és prou aquest esguard
— ¿qui en diria la dolçura? —
que fulgura
i m'és part.
Els teus ulls, amat meu, Déu te'ls guard!

Que no és prou, tant com l'estim,
per salvar-me. L'encantària
solitària
d'un abim
dins cada ull tots nosaltres tenim.

I jo en cerco el fons gemat
on s'escorre una aigua mansa,
i no em cansa
el combat,
mal la brossa m'hagués ja nafrat.

Ulls que cerquen altres ulls,
ulls com folles brimarades,
vergassades
i abriülls;
i els discrets i els pregons tristos ulls.

Són els ulls de tot vivent
una bona, bella cosa,
sense nosa.

Vagament
sento en mi tots els ulls de la gent.

EL PENDÍS

Jo deia ahir :
ésse' i sentir,
fortuna rara.
¿Per què la gent — rosec mesquí —
no se n'amara
d'ésse' i sentir?
I era per mi
goig pur. Mes ara,

per un pendís
rodoladís
jo faig ma via.
Un pas amunt i en llisco sis.
Si defallia,
per mon pendís
tan dret i llis
rodolaria

Si em vull salvar
bé cal pujar,
no mirar enrera.
Enlaire sols puc esguardar,
que en la vorera
l'herba es secà
i es revoltà
sa cabellera.

I els arbres són
d'un son pregon
la immòbil presa:
tot el brancam acota el front,
i gran feresa
dins mi es difon.
Sóc no sé on,
res se'm palesa.

Res ni ningú
no se m'enduu.
La mà amorosa,
l'esguard serè i el pas segur,

la remorosa
parla d'algú
que al cor tan nu
fos venturosa,

tot, lentament,
sens frisament,
fuig de ma ruta.
Pel món tingués com el morent
l'ànima eixuta,
i aquell frement
deseiximent
que res no immuta !

BALADA

Trobo una rosa pel camí,
—és massa bella!—
la roja flor damunt del si
d'una donzella.
Però si et tempta posseir
la meravella,
jo la duria fins aquí,
la rosa i ella.

D'amor per tu,
llevat de mi,
no en té ningú.

De fruita et mostra un bell paner
la dona artera,
i gira i tomba pel carrer
guaitant enrera.
Però de tu jo em captindré,

i amb l'encisera
de tu la fruita apartaré
—la mala quera—.

D'amor per tu,
jo te'n duré
com no ningú.

Sobre el meu pit tu vas collir
la rosa bella,
la flor d'amor tu vas tenir
d'una donzella.

Ara que el fruit ja es colorí,
oh meravella!,
pren-me per fruita i rosa a mi
i oblida a ella.

D'amor per tu,
com és en mi
no en té ningú.

1871

to the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

the house of the

CANT I PARAULES

ALBERT L. TAYLOR

CANÇÓ DEL VOLER I EL NO VOLER

Sóc aquella enamorada
del voler i el no voler.
Adés veig taula parada,
i no em tempta provar res.
Ara porto i em corseca
fam i set fins a llanguir,
i trobava la font seca
i ni ombra de festí.
Dues vides són en mi.

Sóc pel riu la nou vinguda
i m'enciso en son corrent.
Ai que l'endemà me'l muda,
— l'endemà que duia vent.
¿Torna enrera el riu? ¿Camina
cap a son bressol aspriu?
És el vent. ¿Qui ho endevina?

És el vent que passa i diu :
dues cares dono al riu.

Tinc la fruita primerenca
ran de boca i dins la mà :
plena, fresca, vermellenca;
quina mengera que fa !
I no goso, sóc poruga :
tal l'amor d'uns primicers
diu en l'hora benastruga :
"Això que és no serà més."
Si et mengés, si no et mengés.

Aquest aire, ¿què debana?
¿Porta el núvol o el fa lluny?
Ja se'ns mulla la barana
i el llindar ja tot es bruny.
Però el sol encara sotja
per un trau grisenc i vol
ser el padrí d'aquesta fotja
que ara apunta en el redol.
I diem: "Plou i fa sol."

Perquè em sento dues vides
i veig l'aigua riu arunt,
perquè resten migpartides
mes volences en un punt,
perquè besa el sol la pluja
i s'acorda tot tan bé,
he capít que ço que enuja
és que sempre hàgim de ser
cosa ferma o vent lleuger.

EL MEU CANT

De no cantar
jo m'entristia :
per mi és el cant
tal com el pa
de cada dia.

És un parany,
una ferida.
Cada cançó
s'emporta un tany
de ma florida.

Però ¿què hi fa,
quin mal hi hauria?
Jo, del meu cant,
en vull ornar
tota ma via.

LA VENTURA

¿Qui tindrà fins a la fi
una mica de ventura?
L'encalçaves pel camí,
l'has servada amb tota cura;
només gira't, oh mesquí!,
i s'esmuny com una fura.
Massa és cosa que no dura
per poder-la aconseguir.

Si la serves a desgrat,
sa revenja no t'oblida.
Tot l'esforç que hauràs posat
per tenir-la agemolida,
se't tornarà soledat
al volt de la teva vida.
Ventura closa al tancat
no serà sinó mentida.

¿No fóra aciençament
esperar-ne l'escomesa?
La bala llançada al vent
ara ix, ara és represa,
que d'encert i mancament
la gràcia en el joc és mesa.
Juguem. La Mort va duent
la gran ventura promesa.

EL SALT

El primer pas va ser rabent,
com qui es desfà d'una llaçada;
i era la boca somrient
i era la galta colorada.
El primer pas en portà cent,
i començava la pujada.

Adéu, amat, per aquest camí
no em pots seguir

No fos els macs, la xafogor
i aquesta vespa que rondina...
Però aquí dalt hi ha més claror,
el pit respira l'aura fina.
Si giro els ulls, quin tremolor!
el camí fet ni s'endevina.

Poc em podràs aconseguir
sense camí.

¿Què hi ha allà dalt, i què hi faré?
M'han dit d'un salt i això m'esvera;
l'angoixa sento que em deté
quan ja no puc tornar endarrera.
Amunt, que encara tinc de ser
més pesantota i cançonera.

Només espera'm a la fi
del meu camí.

L'horror del buit m'ha regirat:
ni vol, ni pas, ni esforç dels braços;
només la Mort per veïnat
que em sedasseja amb mil sedassos.
A baix els ulls de l'estimat
i, com imants, dos braços.

Com eres fort per a sentir
el meu gemir!

Vingué el gran crit, i ja la vall
assolellada em reprenia:
quietament jo era davall
d'un llenç de rosa i satalia.
Al meu costat jeia el fermall
de tant d'amor com jo tenia.

Amat, ¿què importa el mal camí
si ja tenim l'infant aquí?

HORA TRANQUIL·LA

Jardí de presbiteri a Nuremberg

Un núvol blanc
pel cel camina,
i l'últim raig
del sol ponent
pinta la poma
i fa lluent
tota la branca.
Un violí sona molt fi
damunt el fons
sever de l'orgue.
És la capella aquí tocant.
I pel jardí va caminant
aquest petit, que és meu
i em sobta.
Juga amb les filles del Pastor
—trenes lluent i cama nua.

És tan menut i tant valent,
que si el tombava el cop de vent
d'unes faldilles,
sap estirar, tot ell braó,
la cinta roja d'una cua
i amb el ditet
tocar una dent
de tota boca somrient
que sigui prop.
Dalt, la finestra
es bada encara.
Aixeco el cap i veig la mare.
I sento uns ulls
que em miren fit,
i aquell somriure
viatger
—ocell de pau i de missatge
que de la cara del marit
passa a la meva
i torna i ve—
s'ha desvetllat.

¿Per què no fóra eterna l'hora
que ens porta el bé
tan a la vora?
Si l'ombra sola d'un neguit
pot fer malbé tanta ventura,
tinguem-ne cura,
agombolem-la bé;
que el seu record sigui una força
que cada dia ens mogui el braç
i ens aclareixi tota via
i ens acompassi el pas.

TARDOR

Ja no sóc, ja no tinc,
ja no vull ni voldria.
¿Què no soc? ¿Què no tinc?
¿Què no vull ni voldria?
Una cosa que el temps
inclement em prenia.
Si no sóc i no tinc
tal com era i tenia,
per orgull no ho deman
ni ho prendria.

I també perquè m'és
l'hora escàpol tan blana
sota el vidre polit
de la meva campana!
Dues ratlles de sol
ja presó em tornen vana.

I també perquè en mi
altra cosa ara mana,
que és més íntima i és
sobirana.

AL BOSC DE LA MEVA SON...

Al bosc de la meva son
anàvem. De mi no resta,
en ser-hi, sinó el record.
Caçades al llaç, vergonya!,
mes falles totes hi són.
Jo em veia com la regina
inútil sense la cort.
M'ajeia contra la terra,
batuda i sense perdó;
els ulls miraven miraven
tanta fullaraca d'or;
els ulls miraven i veien
ran de terra viure un món.
El pigot, por si calia,
m'esvera amb el seu renou
i amb el seu vol se m'enduia
del bosc de la meva son.

F I L L

Com salvatgina engelosida
pel cadell:
jo la vida passaria
vora d'ell.

Hola, cadell:
dóna'm l'anell
picapedrell!

Arremetria amb urc de guerra
tota gent
i ma dent el guardaria
d'altra dent.

“Denteta dent”
dirà la gent;
i tu, content.

CONTINUITAT

De mi no sé, ni mai saber podria
—voluble línia—
com per la meva voluntat probable
seré menada;

ni si la pròdiga esperança viva
—com jo d'antiga—
capbussarà dins una mar revolta
—dofins i aurores.—

Només és cert que a la final clausura,
quant tot acusa,
veure podré com una corda tensa
ma vida feta.

CAMINEM ACOSTATS...

Caminem acostats
com soldats;
i he parlat de companyia
quan més sola que mai em sentia.

La ventura, ¿qui la deixa
aleshores que ella ment
tan meravellosament?

No torneu a fer-me queixa:
fugiré de mi mateixa
a tot risc i contra vent.

Caminem acostats
com soldats;
i he parlat de companyia
quan més i més que mai la defugia,

PRESENCIA DE LA MORT

Dóna bo la llum:
dintre de la cambra,
tot el verd i el rosa
jugaven a fet.
Manyac entra el sol
de les deu tocases.
D'esperança l'aire
duia penjarolls,
que de Sant Joan
era la vigília,
i jo n'era tota
bandera d'estiu.
Somrigué l'infant
a l'adéu del pare
i entre roba cànvida
restava tranquil.
I ella va venir...

La cambra vibrava;
ja tota em prenia
trasbals matiner.
I ella va venir,
callada, insensible.
I jo no la veia
colpir el meu infant.
Entre tanta llum,
¿qui l'endevinava?
Fou la galta pàl·lida
que em digué la mort.

VIA APIA

Ni sola amb mi ni acompanyada.
Era el diàleg sorprenent
de dos que senten igualment
i callen. Tota una fillada
de pensaments vam engendrar
i caminàvem Via enllà.

I fins també callava l'aire.
—Oh aquell moment que es pon el sol
i res no gosa moure el vol
en una treva de no gaire!
Quan la paraula va venir
portava un ròssec sense fi.

En cada pedra que mirava
tanta d'història m'ha llampat;
i una amargant serenitat

de l'olor dels xiprers lliscava.
Fórem tots dos tocats d'oblit
en el capvespre beneït.

La imaginada via lenta,
la sang dels màrtirs esponjant,
se'ns torna tota palpitant.
L'ombra de Pere, que valenta!
i Roma ens dóna el seu alè
senzillament, com qui no rê.

Mentre nosaltres—¿ho diria?—
com per a fer el lligam més fort
entrellaçàvem mots de mort.
La nostra mort, que apareixia
al fons de la immutable via.
Enllà, més lluny, vora el pedrís
on finirà l'amor feliç.

DE LA POR

L'ànima, petita
se'm fa a poc a poc.
Tinc la casa oberta,
mestressa no sóc;
feinejo debades
i amb un ai al cor :
les portes no clouen,
Déu meu, quina por !
L'ànima, petita
se'm fa a poc a poc.

Trompetes de festa,
violins d'estiu,
sonaven encara
avui com ahir
— si no desafinen
se n'hi va ben prim.

I les flors a taula
can'en de desig;
dels meus fills el riure
és salt de dofins.

Però ai!, voldria
de ma por repòs.
L'esperver que temo
ja ha aixecat el vol.
La terra verdosa
se'm tara de groc.
És injust que ens lligui
la por de la mort.
I jo, ai!, voldria
de ma por repòs.

NIT DE PRIMAVERA

Aire de maig, no diguis res,
que el sorprendrem tot d'una;
la meva mà li obre el balcó:
“Oh quina olor de lluna!”
Tota la saba del jardí
s'ha tornat flor i espera;
l'infant no ho gosa destriar
ni sap que és primavera.
“Mare, ¿quin és aquest ocell
que tan bonic refila?
Cap altre al món n'hi pot haver!”
—i en coneix una pila—.
I aquesta lluna que no es mou
¿per què és avui tan blanca?”
—Jo gairebé no li responc—.
“Oh quina olor a la branca!”

I calla el dolç, tot pensament
deixant a la deriva,
mentre s'esborra del seu món
la coloraina viva
de tot un dia ben curull:
(passen els jocs en dansa...
el llibre nou ple de tresors...
l'amic que va allunyant-se...)
I en la clausura dels sentits
tot es rendeix, s'atura
i lentament es va adormint
amb una pau segura.

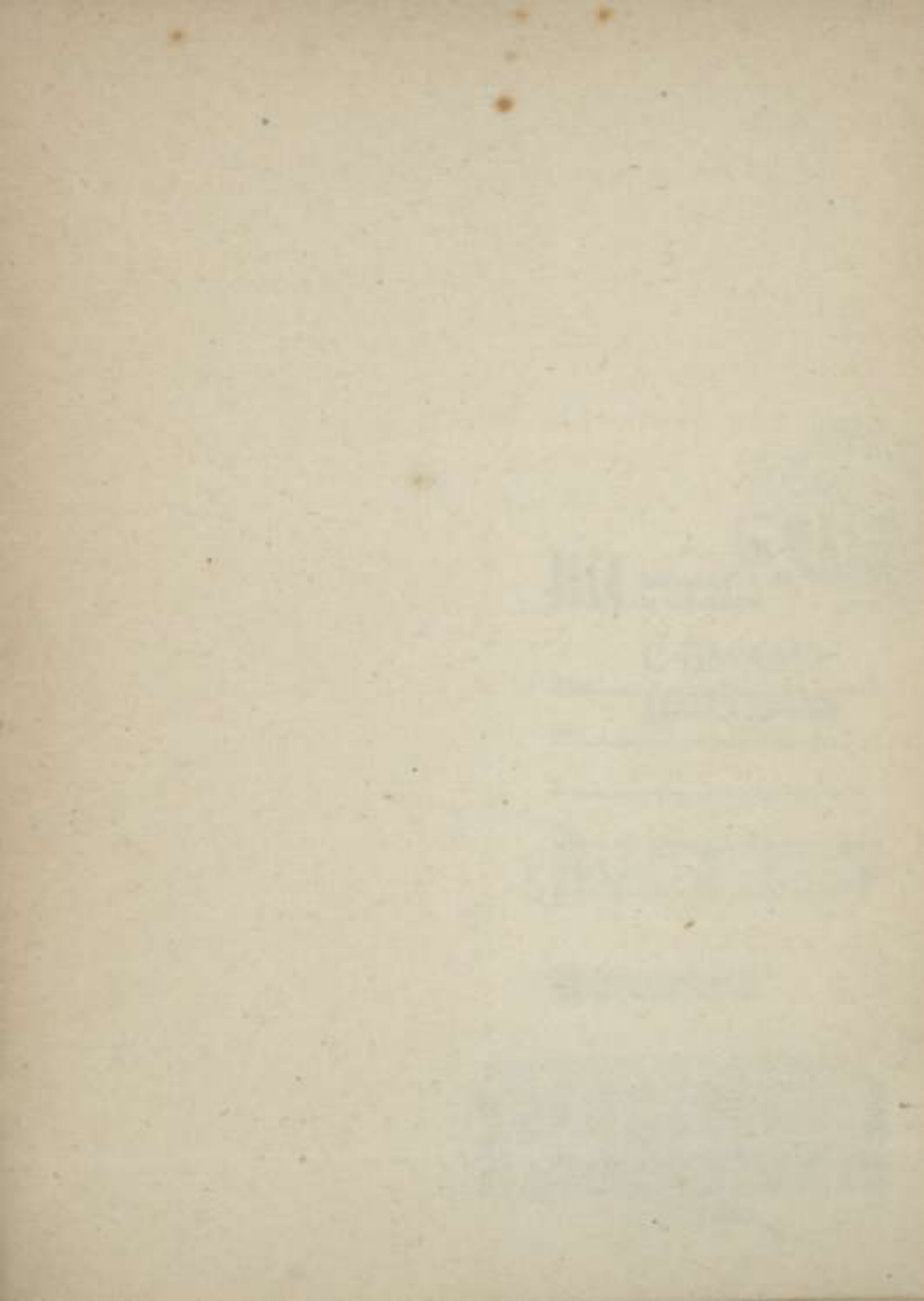

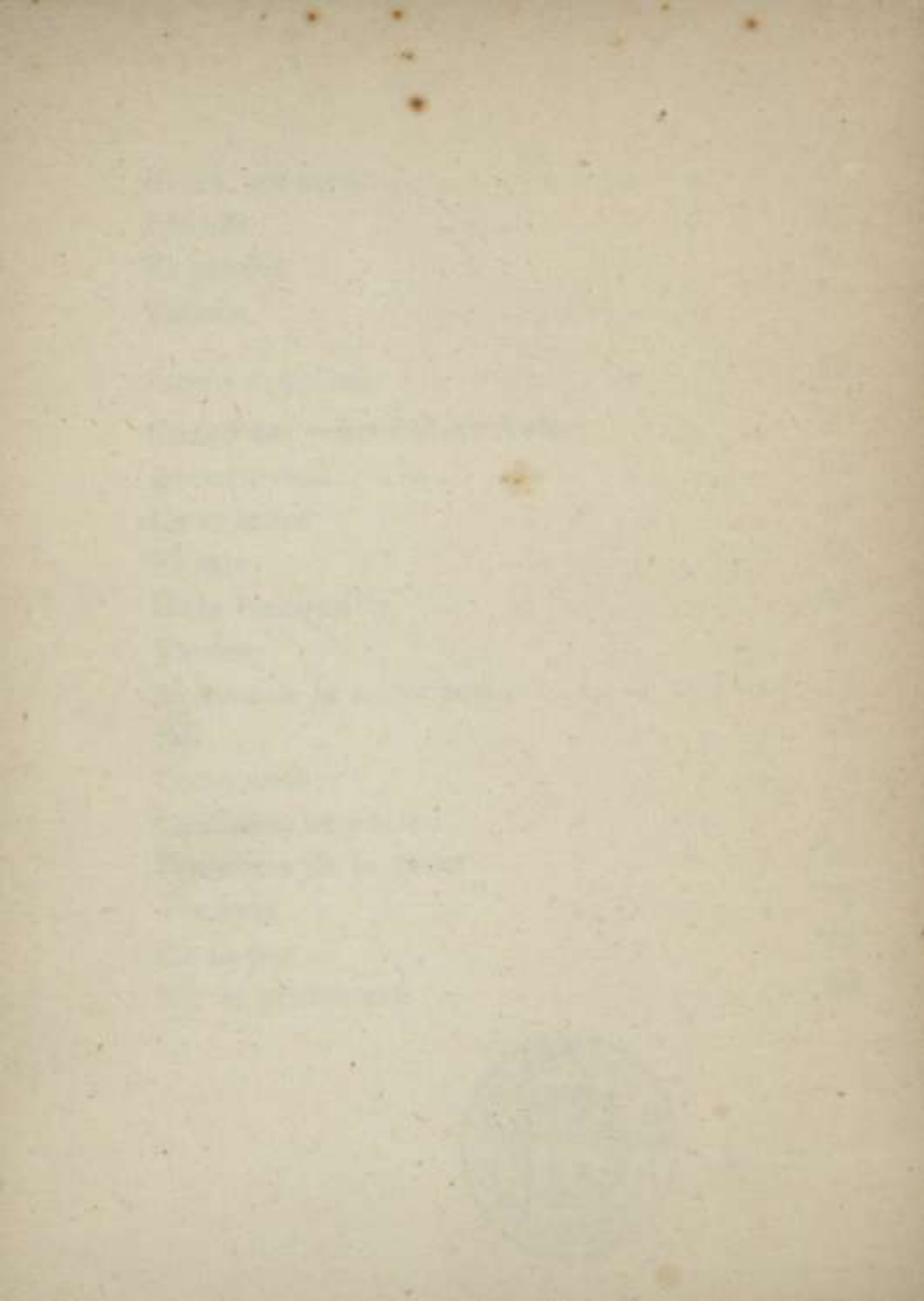
INDEX

CANÇONS I ELEGIES	15
Esperit, per no dormir...	17
Beatitud	19
Si fos només i'inútil.	20
Ara sol en el llindar...	22
Cançó de la conformitat de cada moment.	23
El nom	25
D'un mateix tany	28
I si la mort sotjava...?	31
 L'ALTA LLIBERTAT	 33
Passa vent	35
Cançó	57
Cançó de la joia	38
Cançó de la bella confiança	40
Cançó del pressentiment	42
Imprecació.	43

Poeta, sovintejo...	47
Els ulls	48
El pendís	51
Balada.	54
 CANT I PARAULES.	 57
Cançó del voler i el no voler	59
El meu cant	62
La ventura.	63
El salt.	65
Hora tranquil·la	68
Tardor	71
Al bosc de la meva son...	73
Fill.	74
Continuitat	76
Caminem acostats...	76
Presencia de la mort	77
Via àpia	79
De la por	81
Nit de primavera	83

Biblioteca
de Catalunya

C-BMAM0

Adq.

1001325448

CB.

Top.

Bad-8-3357

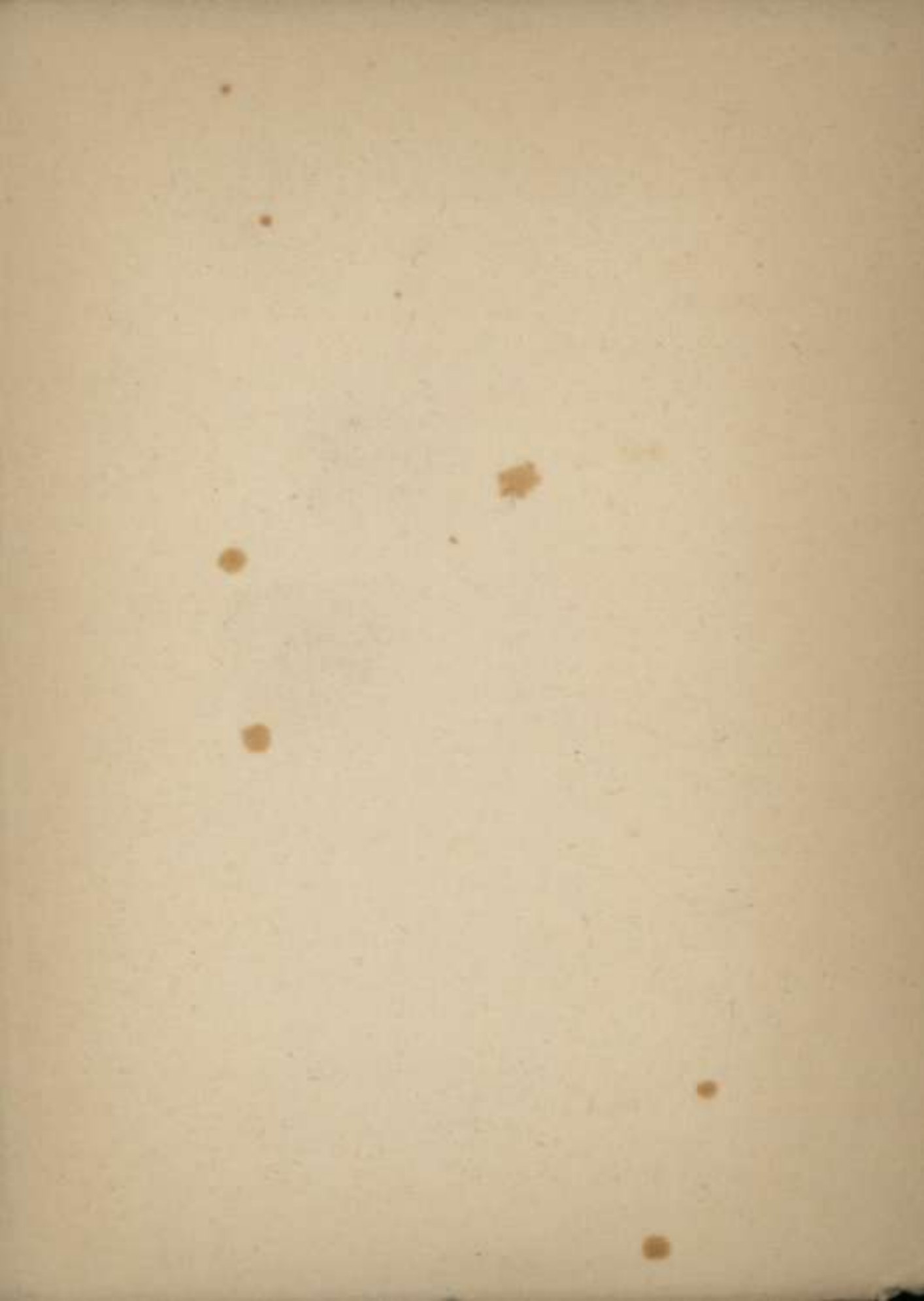
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

DC 87

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001325448

OREIG
DE LA ROSA DELS VENTS

*Lírics universals
a publicar
durant l'any 1938*

LIRICS CASTELLANS

SAN JUAN DE LA CRUZ

UNAMUNO

RUBÉN DARÍO

GARCÍA LORCA

VALLE INCLÁN

LIRICS LLATINS

TIBUL

OVIDI

LIRICS GRECS

PÍNDAR

LIRICS FRANCESOS

RONSARD

BAUDELAIRE

RIMBAUD

MALLARMÉ

VALÉRY

LIRICS ALEMANYS

RILKE

HÖLDERLIN

LIRICS ANGELOS

SHELLEY

KEATS

BROWNING

POE

LIRICS PORTUGUESOS

CAMÕES

TEIXEIRA DE PASCOAES

LIRICS ITALIANS

DANTE ALLIGHIERI

PETRARCA

LEOPARDI

LIRICS RUSSOS

PUXKIN

MAIAKOVSKI

EDICIONS DE LA ROSA DELS VENTS

Publicades i dirigides per Josep Janés i Olivé
ADMINISTRACIÓ: LLIB. VERDAGUER, RBLA. CENTRE, 5.—
TEL. 16164.—BARCELONA

BIBLIOTECA DE LA ROSA DELS VENTS

Publicació setmanal d'obres mestres de totes les literatures.
Una obra de divulgació única a Catalunya.
Cada volum: 2 pessetes.

OREIG DE LA ROSA DELS VENTS

Publicació setmanal d'Antologies de tots els grans poetes del món. Les de poetes de llengües llatines o germàniques són publicades amb la versió original confrontant amb la traducció catalana.
Cada volum: 4 pessetes

BIBLIOTECA DE POESIA

Publicació periòdica d'obres inèdites dels millors poetes catalans.
Cada volum, relligat: 5 pessetes.
Està a punt d'aparèixer la segona edició dels dos primers volums:

CARLES RIBA: TRES SUITES
JOSEP JANÉS i OLIVÉ: COMBAT DEL SOMNI

BIBLIOTECA D'ASSAIGS

Les obres més profundes dels nostres pensadors i les més representatives del pensament universal
Cada volum, relligat: 5 pessetes.
Publicat:

CARLES PI SUNYER: LA CORDA GREU
ALLO QUE PERDURA

Publicació periòdica de petites obres mestres.
Cada volum: 2.50 pessetes.
Publicats:

JOAN MARAGALL: EI COMTE ARNAU
OSCAR WILDE: EL PRINCEP FELIÇ
JACK LONDON: LA CRIDA DEL BOSQ
JOAN ALCOVER: POEMES BIBLICS